

Ny rapport om statlige tilsyn med kommunesektoren

Regjeringen.no 12.12.2024

En ny rapport viser at kommunene ser på tilsyn som et viktig virkemiddel for å etterleve reglene og bedre tjenestene i kommunene, men at tidsbruken ved tilsyn er en belastning.

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) utarbeider hvert fjerde år en rapport om utviklingstrekkene for statlig tilsyn med kommunesektoren for Kommunal- og distriktsdepartementet. Bakgrunnen for oppdraget er at departementet jevnlig orienterer Stortinget om utviklingstrekk i det statlige tilsynet med kommunene.

Dette var utgangspunktet for at det i kommuneproposisjonen for 2018 ble satt som mål at det statlige tilsynet med kommunesektoren skal være koordinert og effektivt, og at omfanget av tilsyn totalt sett ikke skal øke. Målene ble videreført i kommuneproposisjonen for 2022.

Noen hovedfunn fra årets rapport er blant annet:

- Omfanget av statlig tilsyn holder seg relativt stabilt over tid, men varierer fra år til år og mellom ulike sektorområder. Kommunene opplever imidlertid tidsbruken ved tilsyn som en belastning.
- Kommunene er generelt fornøyde med hvordan statlige tilsyn blir gjennomført, og ser tilsyn som et viktig virkemiddel for økt regeletterlevelse og bedre kommunale tjenester.
- Samordningen av tilsyn er styrket ved at statens samlede tilsynsvirksomhet er mer koordinert, også med kommunenes forvaltningsrevisjoner. Det er imidlertid fortsatt rom for forbedringer ved økt bruk av verktøy som tilsynskalenderen og styrket dialog med kontrollutvalgssekretariatene.
- Nasjonale tilsynsmyndigheter har en mer risikobasert tilnærming i styringen av tilsynsarbeidet, og statsforvalteren har fått større handlingsrom.

Årets rapport vil danne grunnlag for KDDs rapportering i kommuneproposisjonen for 2026 om utviklingstrekk og mål for det statlige tilsynet.

Les rapporten [her](#).

Mener tidsbruken ved statlige tilsyn er en belastning

Kommunal Rapport 16.12.2024

Kommunene ser på statlige tilsyn som et viktig virkemiddel for å bedre tjenestene i kommunene, men er samtidig kritiske til tidsbruken ved tilsyn.

Det kommer fram i en undersøkelse gjort av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). I alt 70 prosent av de som har svart på undersøkelsen, er helt eller delvis enige i at statlige tilsyn utgjør en belastning for kommunen. Ifølge DFØ er dette en noe høyere andel enn i 2020. Særlig trekker kommunene fram at dokumentasjonsinnhenting tar mye tid.

Ulik oppfatning

Samtidig opplever kommunene at statlige tilsyn er godt forberedt og blir gjennomført på en god måte. Kommunene ser også på tilsyn som et viktig virkemiddel for å etterleve reglene og bedre kommunale tjenester.

Ifølge undersøkelsen har kommunene og statsforvalterne ulike oppfatninger om omfanget av tilsyn. Kommunene opplever i større grad enn statsforvalterne at omfanget av tilsyn har økt de siste fem årene. Tilsynsmyndighetenes rapportering viser imidlertid at antall tilsyn isolert sett ikke øker vesentlig over tid, men varierer fra år til år og mellom ulike sektorområder. I fjor var det i underkant av 1.500 statlige tilsyn totalt, og omfanget har holdt seg relativt stabilt de siste fem årene.

– Selv om vi ser at samordningen er styrket, er det fortsatt rom for forbedringer, sier divisjonsdirektør Hilde Nakken i DFØ i en pressemelding.

Hun mener forbedringene kan oppnås ved at flere tilsynsmyndigheter tar i bruk eksisterende verktøy og at dialogen mellom statsforvalterne, tilsynsmyndighetene og kommunenes kontrollutvalg styrkes.

Det er tilsyn med arbeidsmiljøloven som har økt mest i omfang, men også tilsyn som gjelder barnevernsloven har økt siden 2020. Tilsyn med arkivloven og matrikkelloven har gått noe ned.

Tenke annerledes

I lys av de utfordringene som kommunene står overfor med hensyn til kapasitet, kompetanse og økonomi, reiser DFØ spørsmål ved om det er behov for å tenke annerledes om bruken av statlig tilsyn framover.

DFØ oppfordrer derfor Kommunal- og distriktsdepartementet til å:

- bruke etablerte arenaer til drøfting av ambisjonsnivå og forventninger til samordning av statlig tilsyn de kommende årene.
- se nærmere på dagens målsetting om at omfanget av tilsyn ikke skal øke, og om det i større grad bør legges vekt på effekten av tilsyn og hvordan tilsyn fører til bedre regeletterlevelse og kvalitet i tjenestene.